

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžo/40/2012
Identifikačné číslo spisu:	6012200443
Dátum vydania rozhodnutia:	16.01.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200443.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: U. W., narodený X. marca XXXX, bytom v Q.A., F., toho času ÚVTOS Q. Q. - B., so sídlom v Q. Q., P., proti žalovanému: Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, so sídlom v Banskej Bystrici, Sládkovičova 80, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. ÚVTOS-10-132/21-2012b zo dňa 27. marca 2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S/54/2012-12 zo dňa 13. júna 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S/54/2012-12 zo dňa 13. júna 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým uznesením č. k. 23 S/54/2012-12 zo dňa 13. júna 2012 podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku zastavil konanie o žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č. ÚVTOS-10-132/21-2012b zo dňa 27. marca 2012, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového orgánu (pedagóg žalovaného) č. ÚVTOS-10-132/21-2012 zo dňa 20. marca 2012 o uložení disciplinárneho trestu „umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase na dobu dvoch dní“ žalobcovi ako odsúdenému za disciplinárne previnenie spočívajúce na tom skutkovom základe, že žalobca v čase o 6,23 hod. spal na posteli zakrytý dekou, čím porušil § 31 ods. 3 Ústavného poriadku a § 41 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 475/2005 Z. z.), ktorým sa odsúdenému nariaďuje striktné dodržiavanie časového rozvrhu dňa (činnosť po buditku).

Krajský súd odôvodnil zastavenie konania tým, že žalobou napadnuté rozhodnutie nemôže byť predmetom preskúmavania súdom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Disciplinárne tresty ukladané podľa § 52 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. predstavujú takú formu rozhodnutí v rámci disciplinárnej právomoci, ktorých zámerom a právnym obsahom je docielenie účelu výkonu trestu odňatia slobody. V ustanoveniach zákona č. 475/2005 Z. z. sa nenachádza odkaz na možnosť prieskumu disciplinárnych rozhodnutí súdom. Zákonodarca iba pri treste prepadnutia veci podľa § 52 ods. 3 písm. g/ a pri zhabaní veci podľa § 56 citovaného zákona zakotvil subsidiárne použitie všeobecného predpisu o

priestupkoch. V § 100 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. upravil v niektorých prípadoch možnosť aplikovať zákon o správnom konaní č. 71/1967 Zb.; v preskúmvanej veci však o takéto rozhodnutie nejde, a preto posudzovanie konania a rozhodovania žalovaného správneho orgánu o uložení disciplinárneho trestu pri výkone odňatia slobody nemôže byť predmetom súdneho prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru boli uznesením krajského súdu porušené jeho ústavné práva a slobody (najmä právo na súdnu a inú právnu ochranu). Poukázal na zásadu prednosti ústavne konformného výkladu právnych noriem; všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou garantovaných základných práv a slobôd.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení navrhol uznesenie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť. Odvolanie žalobcu považuje za účelové a právne irelevantné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

V predmetnej právnej veci ide o preskúvanie zákonnosti postupu a rozhodnutia o disciplinárnom previnení odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, za ktorý mu bola uložená sankcia podľa § 52 ods. 3 písm. d/ zákona č. 475/2005 Z. z. umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase na dobu dvoch dní. Skutková podstata disciplinárneho deliktu odsúdeného spočívala v tom, že porušil § 31 ods. 3 Ústavného poriadku, § 41 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. a po budíčku dňa 1.marca 2012 o 6,23 hod. spal na posteli zakrytý dekou.

Disciplinárnym deliktom je konanie alebo opomenutie osoby narušujúce disciplínu, t.j. poriadok vo vnútri určitého orgánu alebo inštitúcie verejnoprávneho charakteru. Dopustiť sa ho môže len osoba, ktorá má právny vzťah k tejto organizačnej štruktúre. Disciplinárny delikt má vnútroorganizačný charakter v tom smere, že ohrozuje alebo porušuje verejný záujem na účinnom fungovaní vykonávateľov verejnej moci. Jeho dôsledky sa prejavujú interne. Osobitnou kategóriou správnych disciplinárnych deliktov sú disciplinárne delikty osôb, ktoré sú v právnom vzťahu k inštitúcii verejnoprávneho charakteru (ústav na výkon väzby, ústav na výkon trestu odňatia slobody, univerzita, a podobne) a sú povinné zo zákona dodržiavať pravidlá, ktoré tvoria vnútorný poriadok fungovania takejto inštitúcie. S porušením tejto zákonnej povinnosti sa spája nepriaznivý následok - disciplinárny trest, ktorý má represívny charakter. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 9. októbra 2003, č. sťažností 39665/98, 40086/98 (Ezeh a Connors proti Spojenému kráľovstvu), ktorý sa týkal potrestania sťažovateľov riaditeľom väznice na 42 dní väzenia a práva na obhajobu (zvolenie si právneho zástupcu z radov advokátov), uviedol, že ak sa osoba v momente rozhodnutia nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, neznamená to, že nemá rovnaké práva ako osoba na slobode. Trestnou vecou sa rozumie aj vec, ktorá nie je vo vnútroštátnom trestnom kódexe za trestnú označená, ale je zaradená medzi protiprávne konania postihované sankciami z oblasti správneho, disciplinárneho alebo poriadkového práva; dôležitá je najmä závažnosť sankcie (napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Öztürk proti Nemecku z 21. februára 1984, Lauko proti Slovenskej republike z 30.októbra 1997). Preto sa za trestné považujú aj konania, ktoré sa označujú ako disciplinárne delikty a konanie o nich musí spĺňať štandardy čl. 5 a 6 Dohovoru.

Preskúvanie rozhodnutí v správnom súdnictve vyplýva z generálnej klauzuly zakotvenej v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky s negatívnou enumeráciou vyplývajúcou z § 248 Občianskeho súdneho poriadku, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúvanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Pre preskúmateľnosť rozhodnutí správnych orgánov nie je rozhodujúce, či sa na ich konanie a rozhodnutie vzťahuje alebo nevzťahuje Správny poriadok, rozhodujúcim je skutočnosť, či rozhodnutím došlo k vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností fyzických osôb a právnických

osôb alebo či práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti boli týmto rozhodnutím dotknuté (§ 244 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). Preto aj pre preskúmateľnosť rozhodnutia o správnom disciplinárnom delikte súdom nie je potrebné, aby sa na konanie o ňom vzťahovali všeobecné predpisy o správnom konaní (bližšie k tomu napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžo/21/2011 z 31. októbra 2011). Zákon č. 475/2005 Z. z. (pre porovnanie napríklad ani zákon č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov) výslovne nevylučuje možnosť preskúmania rozhodnutia o disciplinárnom delikte odsúdeného súdom, preto bude potrebné aplikovať generálnu klauzulu a zistiť, či sa rozhodnutie o disciplinárnom delikte mohlo dotknúť práv, právom chránených záujmov alebo povinností žalobcu (pozri napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/39/2011 z 18. apríla 2012, sp. zn. 2Sžo/46/2011 z 22. augusta 2012).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že rozhodnutie o disciplinárnom delikte odsúdeného nemôže byť bez ďalšieho vylúčené zo súdneho prieskumu preto, že sa naň nevzťahuje Správny poriadok alebo preto že sa *expressis verbis* v osobitnom zákone (č. 475/2005 Z. z.) nenachádza odkaz na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o disciplinárnom previnení súdom v správnom súdnictve. V takom prípade je potrebné aplikovať všeobecný predpis, ktorým je v tomto prípade Občiansky súdny poriadok a Ústava Slovenskej republiky, a podľa neho skúmať, či disciplinárnym rozhodnutím došlo k zásahu do práv, právom chránených záujmov a povinností žalobcu. Keďže sa krajský súd týmito otázkami nezaoberal, rozhodol predčasne, čím odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S/54/2012-12 zo dňa 13. júna 2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení. V ďalšom konaní bude krajský súd skúmať, či disciplinárnym rozhodnutím došlo k zásahu do práv, právom chránených záujmov a povinností žalobcu a podľa toho bude následne postupovať v súlade s príslušnými hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi. V ďalšom konaní rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.